

BINNENKLASDIFFERENTIATIE

spelen of leren?

SAMEN
leersprongen
MAKEN

i.s.m

27/10/2021
VAC Gent, vanaf 12h

1

Esther Gheysens

- Onderwijskundige
- Onderzoeker
- Lerarenopleider
- Auteur
- Gastprofessor UGent
- Schoolmaker
- Zelfstandig ondernemer

School
MAKERS

2

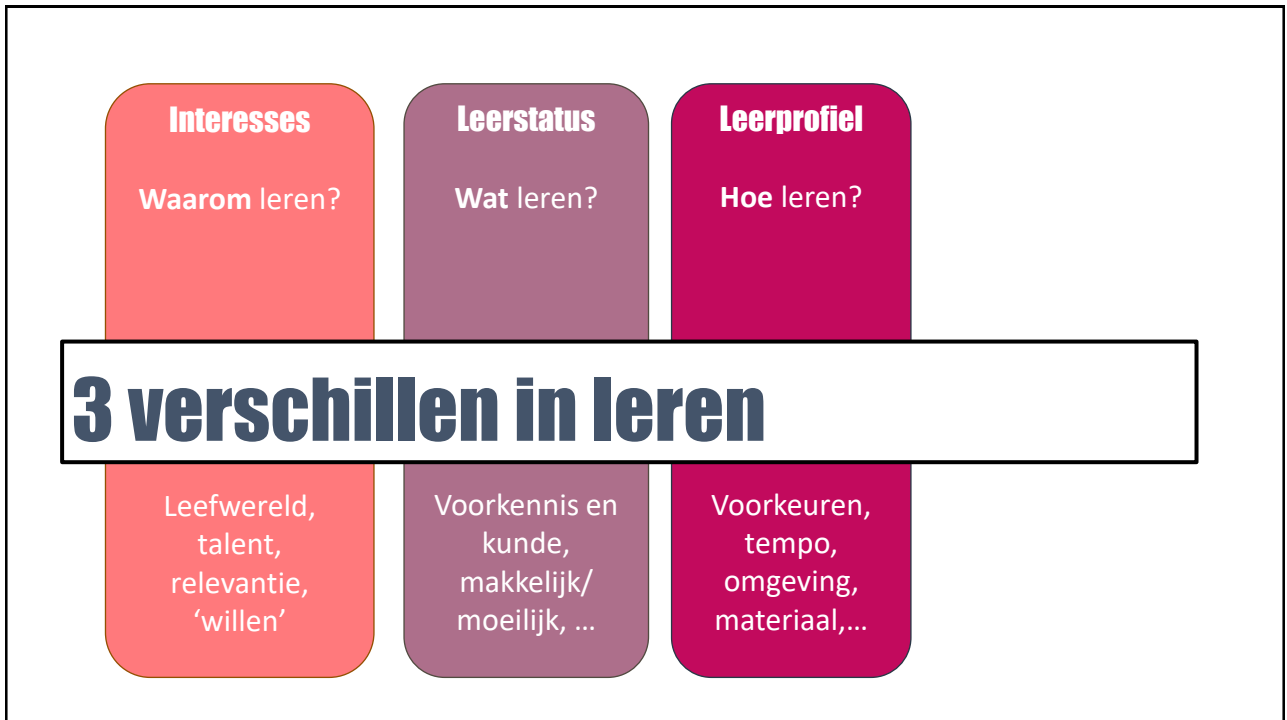
B BINNENKLAS- DIFFERENTIATIE

spelen ↔ leren

3

4

5

Rekening houden met verschillen tussen leerlingen in leren

Interesses:

- *Om de motivatie te verhogen*

Leerstatus

- *Om de leerwinst te verhogen*

Leerprofiel:

- *Om efficiënter te leren*

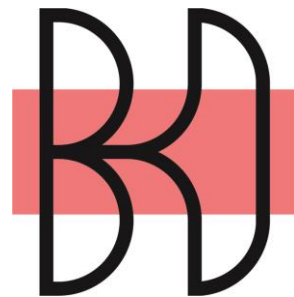
6

Voorbeelden

INTERESSES	LEERSTATUS	LEERPROFIEL
We maken een facebookpagina aan van onze klas voor de komende uitstap voor de les geschiedenis.	De leerlingen kunnen kiezen tussen basisteksten, middellange teksten of verdiepende teksten om hun bijdrage aan de facebookpagina te maken.	De leerlingen mogen zelf ideeën aanbrengen over hoe ze hun informatie op de facebookpagina willen tonen, sommigen gaan aan de slag met filmpjes, anderen schrijven een verhaal,..
Om de les rond regelmatige meervoudsvormen voor te bereiden vraag je de leerlingen om elk 5 woorden mee te brengen die ze lazen, hoorden of zagen in hun favoriete boek, programma of film.	Een groep oefent op de regelmatige meervoudsvormen en krijgt extra uitleg en ondersteuning over open en gesloten lettergrepen.	Leerlingen mogen per twee of alleen oefenen op de regelmatige meervoudsvormen. Ze mogen ook kiezen tussen oefeningen in spelvorm, sterk gestructureerde oefeningen of actieve oefeningen op de gang.
Je vraagt de leerlingen om thuis zelf 2 rekenoefeningen te bedenken, op basis van dagelijks rekenen. bv: optellen van de prijs van de boodschappen, het totale gewicht van de cake volgens recept,...	Leerlingen die vlot door de oefeningen in het huiswerk gaan krijgen er meer en/of moeilijkere mee dan leerlingen die hier langer aan zitten. Zo doen alle leerlingen ongeveer 30min. over hun huiswerk.	Ik geef de keuze om huiswerk te maken op een werkblaadje of op de computer.
Door in te spelen waarom iemand leert, zal de motivatie verhogen	Door in te spelen op wat iemand leert, zal de leerwinst groter zijn	Door in te spelen op hoe iemand leert zal het leereffect groter zijn

7

MYTHES?

8

DIFFERENTIATIE IS ER ENKEL VOOR DE ZWAKKE EN STERKE LEERLINGEN

9

9

Mythe 1

DIFFERENTIATIE IS ER ENKEL VOOR DE ZWAKKE EN STERKE LEERLINGEN

- Doel van differentiatie is maximaal leren voor iedereen
 - Diversiteit is een gegeven, in elke klassituatie= een evidentie
 - Differentiëren kan op verschillende leerlingkenmerken gebeuren: interesses, tempo, voorkeuren, taalbeheersing, achtergrond/historiek, welbevinden, talenten, ...

10

10

HET LEERPLAN BIEDT TE WEINIG RUIMTE VOOR DIFFERENTIATIE

11

11

Mythe 2

HET LEERPLAN BIEDT TE WEINIG RUIMTE VOOR DIFFERENTIATIE

- Onderzoek naar binnenklasdifferentiatie toont aan dat de mate waarin gedifferentieerd wordt sterk samenhangt met de mindset van de leerkracht
- Hangt samen met de waarden die de leraar hanteert
- De leerlingen zijn de hoofdfocus van de leerkracht
 - Andere zaken (handboeken, leerplannen, verwachtingen van inspectie, directie e.d.) zijn richtinggevend, eerder dan directief of repressief

Voorbeeld: Lieve richtte als coördinator van de vakgroep een 'schrapsessie' in. In het handboek en de werkboeken sneuvelden alle inhouden en opdrachten die niet of weinig functioneel waren voor de leerplandoelstellingen. Daarenboven werden afspraken gemaakt over wie wat wanneer opnam met de leerlingen.

12

12

BINNENKLASDIFFERENTIATIE IS EEN MODEWOORD VOOR GROEPSWERK

13

13

Mythe 3

BINNENKLASDIFFERENTIATIE IS EEN MODEWOORD VOOR GROEPSWERK

- Binnenklasdifferentiatie is een dagelijkse praktijk in de klas
- Flexibel groeperen

Voorbeeld: meester Patrick hanteert voor wereldoriëntatie in het vierde leerjaar vaak verschillende vormen van coöperatief leren. Nu vormt hij eens groepen op basis van leerlingen hun interesses, dan weer op basis van hun leerprofiel of hun leerstatus. Soms moeten ze verplicht in groep werken. Soms krijgen ze de keuze om individueel of in groep te werken.

14

BINNENKLASDIFFERENTIATIE IS OCCASIONEEL EN VRIJBLIJVEND

15

15

Mythe 4

BKD IS OCCASIONEEL EN VRIJBLIJVEND

- Differentiatie is pro-actief, positief en planmatig omgaan met verschillen. Het is Belangrijk om na te gaan
 - wat de leerlingen leren (begrijpen ze de opdracht, welke richting gaan ze uit in analyses/oplossingen?)
 - waar ze het moeilijk mee hebben (welke hulp kan ik daarbij bieden?)
 - waar hun interesses en motivatie liggen (hoe vind ik daar aansluiting bij vanuit dit vak?)
 - hoe ze denken over het leren

16

16

BINNEKLASDIFFERENTIATIE = EXTRA WERK, IN VEELVOUD

17

17

Mythe 5

BKD = EXTRA WERK, IN VEELVOUD

= Belangrijke zorg!

- Wat goed gaat, behouden! Waar verbetering mogelijk...
- Kleine ingrepen hebben vaak groot effect: feedback (door peers), keuzes bieden, (extra) hulpbronnen inzetten, variaties op opdrachten uitproberen, extra uitleg voor beperkte groep,...

Voorbeeld: Anja voorziet in haar lessen in het secundair onderwijs regelmatig keuze opties. Leerlingen krijgen de keuze tussen twee opdrachten en mogen kiezen welke van beide ze voltooien. Dit is voor Anja weinig tot geen extra werklast

18

18

Bekommernissen over binnenklasdifferentiatie

Materiaal bestaat niet

- Bijvoorbeeld: handboeken niet afgestemd

Extra werk

- Bijvoorbeeld: extra lesvoorbereidingen

Praktisch niet haalbaar binnen 50'

- Bijvoorbeeld: instructie neemt teveel tijd in beslag

Grootte van de klassen

- Bijvoorbeeld: ik ken niet al mijn leerlingne hun voorkennis

Leerlingen vinden dit oneerlijk

- Bijvoorbeeld: angst om leerlingen te bevoordelen of nadelen

Klasmanagement te complex en chaotisch

- Bijvoorbeeld: teveel lawaai

Infrastructuur niet aanwezig

- Bijvoorbeeld: onvoldoende computers op school

Diversiteit in de klas?

- Bijvoorbeeld: de nood om te differentiëren is er niet

19

**DIFFERENTIATIE BIJ
EVALUEREN IS ONEERLIJK**

20

20

Mythe 6

VERSCHILLENDE TOETSEN, ONEERLIJK?

- Evaluatie is deel van gedifferentieerde instructie
- Gedifferentieerd evalueren?
 - Uiteraard, maar makkelijker gezegd dan gedaan
 - Formatieve evaluatie en feedback
 - Ook summatief rekening houden
 - Denk aan: actie toelaten, meerdere momenten, evaluatievormen met differentiatie (vb. portfolio,...), 'keuzes' bieden, bonussystemen, variatie aan expressievormen, gebruik van hulpmiddelen, basis/uitbreiding,...

21

21

Differentiatie & evalueren

Validiteit	Betrouwbaarheid	Doelmatigheid	Differentiatie: enkele voorbeelden
Expliciteer wat je wil meten	Zorg voor vragen/opdrachten die onderling onafhankelijk zijn	Maak de evaluatie (evt.) voor je de les uitwerkt	Keuzevragen/opdrachten
Zorg dat je meet wat je wil meten	Bij twijfel per twee beoordelen	Leg de lat voldoende hoog voor iedereen	Voorbeeldvragen, oefenmomenten, toegang tot hulpmiddelen, ...
Maak duidelijk op wat er beoordeeld zal worden	Voorzie voldoende vragen	Voorzie vragen of opdrachten voor verschillende doelen	Formatieve evaluatie en feedback
Betrek je leerlingen	Doe een voorgesprek gericht op motivatie	Maak duidelijk wat leerlingen moeten doen	Variatie in evaluatiemethodes en expressievormen (eventueel voor dezelfde doelen)

22

HÉ, het is oké

- Om ook klassieke klassikale instructie te geven
- Om je leerlingen individueel te laten werken
- Om (af en toe) homogene groepen te vormen

23

MEER WETEN?

Binnenklas- differentiatie in de praktijk

.....
*leders leer-kracht
realiseren*

Struyven, Gheysens, Coubergs, De Doncker & De Neve

24